Netta Puustinen
Asiantuntija
Exit ry
12.4.2024

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ja seksuaalisen riiston sekä lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan materiaalin torjumisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2004/68/JHA korvaamisesta.

Exit ry kiittää mahdollisuudesta lausua yllä mainitusta direktiivistä. Pidämme hyvänä asiana direktiiviehdotuksen tavoitetta tehostaa rikosten ennaltaehkäisemistoimia, parantaa rikoksen uhreille tarjottavaa tukea sekä edistää parempaa rikosten ennaltaehkäisemisen ja torjunnan koordinaatiota jäsenvaltioissa ja niiden välillä kaikkien osapuolten kesken.

Exit ry ottaa kantaa seuraaviin artikloihin:

Artikla 6:

Kannatamme täsmennystä siitä, että *artikla kattaa myös verkkoympäristössä tapahtuvat tapaamiset ja teot lapsen houkuttelemisesta seksuaalisiin tarkoituksiin.* Kannatamme myös ehdotusta *määritellä rangaistavaksi yritys houkutella lapsi tieto- ja viestintäteknologian avulla osallistumaan lapseen kohdistuvaan seksuaaliväkivaltaa todistavaan esitykseen tai riiston kohteeksi prostituutiotoiminnassa.*

Suuri osa lapseen kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta, häirinnästä ja houkuttelusta tapahtuu verkkovälitteisesti ja tämä on huomioitava lainsäädännössä. Verkossa tapahtuva väkivalta traumatisoi samalla tavoin kuin fyysinen väkivalta. Netin välityksellä tapahtuvia seksuaalirikoksia ei tulisi arvioida vakavuudeltaan lievemmiksi kuin netin ulkopuolella tapahtuvia rikoksia.

Artikla 7:

Kannatamme direktiiviin ehdotettua uutta *7 artiklaa, joka velvoittaisi jäsenvaltiot kriminaalisoimaan lapsen houkuttelemisen rahaa tai muuta korvausta tai vastiketta tarjoamalla erilaisiin seksuaaliväkivaltaa tai seksuaalista riistoa tarkoittaviin tekoihin.*

Exit ry:n toiminnassa on herännyt vakava huoli erityisen haavoittuvassa asemassa olevista nuorista, mm. lastensuojelulaitoksesta luvatta poistuneista nuorista (ns. hatka-nuoret) sekä päihteiden käytöllä oireilevista nuorista. Jotkut aikuiset hyödyntävät näiden lasten/nuorten turvatonta tilannetta ja kyvyttömyyttä suojella itseään tarjoamalla esim. yösijaa, päihteitä ja ruokaa seksuaalisia tekoja vastaan. Joskus näissä tilanteissa saattaa täyttyä ihmiskaupan kriteerit.

Exit ry on huolissaan digitaalisista alustoista, joissa toimii myös alaikäisiä tuottaen seksuaalista sisältöä korvausta vastaan. Alustoilla toimimista markkinoidaan

houkuttelevilla tavoilla erityisesti nuorille. Vaikka alustoilla on 18-vuoden ikäraja, ne eivät kuitenkaan vaadi vahvaa tunnistautumista, joten alaikäisetkin pääsevät helposti tekemään niihin oman profiilin. Lisäksi mm. sugardating (sokerideittailu) vetoaa nuoriin varteenotettavana vaihtoehtona ansaita toimeentuloa.

Artikla 21:

Lapsiuhreille on annettava heidän ikätasoaan vastaavaa lääketieteellistä hoitoa, emotionaalista, psykososiaalista, psykologista ja koulutuksellista tukea sekä muuta asianmukaista tukea, joka on räätälöity erityisesti lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan tilanteisiin.

Exit ry painottaa, että tässä tulisi huomioida tasavertaiset mahdollisuudet saada apua ja tukea asuinpaikkakunnasta riippumatta. Tukea tulee olla tarjolla matalan kynnyksen palveluista aina pitkäkestoiseen erikoissairaanhoitoon saakka. Exit ry on huolissaan Suomessa alle 16-vuotiaiden raiskauksen uhrien tutkimuksesta ja hoidosta tilanteissa, joissa he joutuvat jonottamaan esim. lasten päivystyksessä.

Lisäksi Exit ry:ssä ollaan huolissaan nuorista, jotka ovat joutuneet digitaalisissa ympäristöissä seksuaaliväkivallan kohteeksi, eikä heille ole ollut kohdennettuja tukipalveluita saatavilla. Kuitenkin digitaalisissa ympäristöissä tapahtuva seksuaaliväkivalta voi olla yhtä traumatisoivaa kuin fyysinen seksuaaliväkivalta.

Palveluissa ei tulisi olla rajoitusta siitä, kuinka pitkä aika seksuaaliväkivallan tilanteesta on kulunut ja tukea tulisi olla tarjolla myös ei-fyysiseen seksuaaliväkivaltaan. Lisäksi tulee taata osaavat ja sensitiiviset palvelut alle 16-vuotiaille seksuaaliväkivallan uhreille.

Suomessa sekä seksuaaliväkivallan uhrien että seksuaaliväkivallan tekijöiden tukipalvelut ovat pääsääntöisesti järjestöjen tuottamia, eikä niitä ole saatavilla kaikissa kunnissa. Huoli kolmannen sektorin tukipalveluiden jatkumisesta on suuri rahoituksen epävarmuuden vuoksi.

Tuessa tulee huomioida myös lapsen perheelle suunnatut tukipalvelut, sillä lapseen kohdistunut seksuaaliväkivalta on koko perheen kriisi ja trauma. Tuessa tulee lisäksi huomioida, että ihminen saattaa oireilla lapsuuden aikana koettua seksuaaliväkivaltaa vasta aikuisena ja traumakokemukset saattavat kasautua elämän varrella. Nuori ei aina näe kokeneensa seksuaaliväkivaltaa tilanteissa, joissa hän on itse ollut aktiivisena toimijana, mikä voi haastaa tarjottuun tukeen sitoutumista. Tukea tulee siis olla saatavilla myös vuosien päästä tapahtuneesta.

Artikla 28:

Artikla 28 *edellyttää jäsenvaltioita järjestämään koulutuksen ohella myös kampanjoita, joissa jaetaan tietoa lapsen seksuaalisen hyväksikäytön elämän mittaisista seurauksilta*

uhrille, tekojen lainvastaisuudesta ja sellaisten henkilöiden mahdollisuudesta hakeutua interventio-ohjelmiin, jotka pelkäävät syyllistyvänsä rikokseen.

Exit ry korostaa asianmukaisen seksuaalikasvatuksen tärkeyttä ja merkitystä. Seksuaalikasvatus toimii seksuaaliväkivaltaa ennaltaehkäisevänä ja ennalta estävänä tekijänä. Lapset ja nuoret tarvitsevat laadukasta seksuaalikasvatusta ja heidän parissaan toimivat ammattilaiset tarvitsevat peruskoulutusta seksuaalisuudesta ja seksuaaliväkivallasta sekä täydennyskoulutusta uusista ajankohtaisista ilmiöistä.

Helsingissä 12.4.2024

Exit ry

Erja Saarela, toiminnanjohtaja

Netta Puustinen, asiantuntija

Sohvi Koivu, asiantuntija

Ulla Nissinen, asiantuntija